

42. СУТНІСТЬ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНОГО КАПІТАЛУ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЙОГО РОЗВИТКУ

І.І. Яценко

Національний університет харчових технологій

Транснаціоналізація являє собою новий етап процесу інтернаціоналізації світового господарства, який визначається зміною характеру залучення країн і підприємств у міжнародний поділ праці, що виражається в інтернаціоналізації науково-технічного прогресу і процесу виробництва, за якого світовий ринок встановлює стандарти якості й техніко-економічні показники продукції, що випускається як материнською компанією, так і її філіями і дочірніми компаніями.

Варто відзначити, що транснаціоналізація, з одного боку, тісно пов'язана з інтересами держав-донорів, а саме: забезпечення високого рівня життя свого населення, зміцнення могутності та авторитету своєї держави на світовій арені, а також отримання надприбутків самими компаніями шляхом хижацького використання, а іноді і повного вимивання ресурсів приймаючих країн. З іншого боку, дії транснаціональних компаній (ТНК) часто не відповідають стратегічним інтересам таких країн, пріоритетам їх зовнішньої і внутрішньої політики, насаджують вигідні їм «способи поведінки», хоча і дають можливості і стимули для розвитку.

До специфічних рис ТНК можна віднести:

– активізація участі у міжнародному розподілі праці і сприяння його розвитку;

- незалежність руху капіталів від процесів, які відбуваються в країні базування;
- проникнення у високотехнологічні галузі, які потребують значних інвестицій та висококваліфікованого персоналу;
- значна диверсифікованість виробництва і послуг;
- проведення виробничо-торгової політики, яка забезпечує високоефективне планування виробництва і товарного ринку.

Транснаціоналізація пов'язана із існуванням транснаціональних банків (ТНБ). За визначенням ООН, транснаціональними банками вважаються банки з обсягом активів не менше 2 млрд. дол. США і власною мережею філій не менше ніж у п'яти іноземних державах.

Позитивними моментами функціонування та розвитку транснаціонального банківського капіталу для національних товаровиробників є: стабільність в кредитуванні підприємницького сектору; високий рівень використання інформаційно-комунікаційних технологій в банківській сфері; зростання різновидів і якості банківських послуг, тощо.

За відсутності обмежувальних заходів, направлених на дотримання безпечного (порогового) рівня іноземного капіталу в банківській сфері, приплив транснаціонального капіталу в країну матиме більшою мірою негативні наслідки для розвитку національних підприємств. Серед них варто назвати наступні: порушення конкурентних умов шляхом виникнення нерівних можливостей у кредитуванні вітчизняних та іноземних господарюючих суб'єктів; вибірковість за ступенем ризику та прибутковістю у визначенні сфер кредитування; проникнення транснаціонального капіталу у галузі, які пов'язані із національною безпекою, що може створювати загрозу для неї; здійснення політичного тиску на приймаючі країни, інтереси яких суперечать інтересам ТНБ, тощо.

Усе зазначене зумовлює необхідність використання переваг транснаціоналізації капіталу за рахунок перетворення національних підприємств на об'єднання подібного типу, що дасть можливість нівелювати низку загроз і недоліків та зайняти вагомє місце у світовому співтоваристві та, як підсумок, забезпечити сталий соціально-економічний розвиток країни.

Науковий керівник: І.С. Біла.